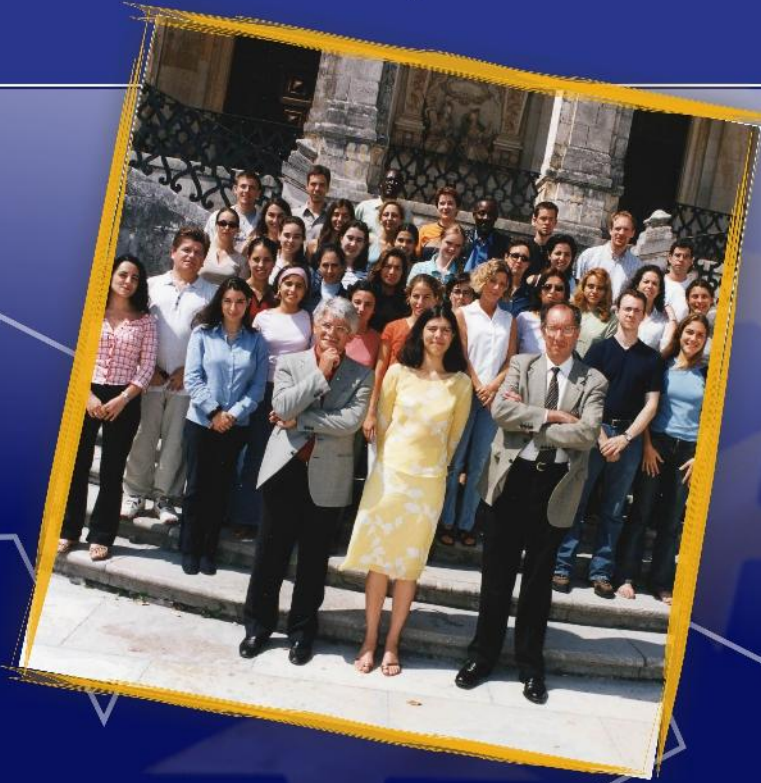

valentina bărbățeanu

dreptul de asociere
în jurisprudența
curții europene
a drepturilor omului

COLECTIE DE SUCCES

Valentina Bărbăţeanu

**DREPTUL DE ASOCIERE
ÎN JURISPRUDENȚA
CURȚII EUROPENE A
DREPTURILOR OMULUI**

Lumen

Iași 2006

Valentina Bărbățeanu

Referent științific: lector univ. dr. Bogdan Aurescu

Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Materialul nu reprezintă în mod obligatoriu punctul de vedere al editorului sau al finanțatorilor.

Acest material este protejat de legile copyright-ului în vigoare.
Orice multiplicare neautorizată, indiferent de suport, este interzisă și va fi pedepsită conform legii.

Editura Lumen este acreditată CNCSIS sub nr 003

Tehnoredactare computerizată: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii:

Valentina Bărbățeanu

Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Editura Lumen

Bibliografie

Pag.78

ISBN – 10 973-7766-95-4

13 978-973-7766-95-3

Extras din volumul:

Barbateanu, V. (2006). Dreptul de asociere in jurisprudenta curtii europene a drepturilor omului. Iasi, Romania: Lumen.

Valentina Bărbățeanu

**DREPTUL DE ASOCIERE
ÎN JURISPRUDENȚA
CURȚII EUROPENE A
DREPTURILOR OMULUI**

Lumen

Iași 2006

Extras din volumul:
Barbăteanu, V. (2006). Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a
Drepturilor Omului. Iași, România: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:
Barbateanu, V. (2006). Dreptul de asociere in jurisprudenta curtii europene a
drepturilor omului. Iasi, Romania: Lumen.

Cuprins:

1. Importanța garantării dreptului la asociere în cadrul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	7
2. Protecția drepturilor omului în sistemul Convenției europene pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului	11
3. Reglementarea legală a dreptului de asociere	19
4. Definiție.....	21
5. Limitări ale libertății de asociere	27
5.1 Limite generale.....	27
5.2 Limitări specifice	29
6. Sfera de cuprindere a libertății de asociere....	43
6.1. Inaplicabilitatea art.11 în cazul ordinilor profesionale	48
6.2. Sindicatele.....	55
6.2.1. Problema dreptului la grevă.....	60
6.3. Partidele politice	61
6.4. Alte asociații	70
7. Concluzii	75
Bibliografie.....	77

Extras din⁵ volumul:

Barbateanu, V. (2006). *Dreptul de asociere in jurisprudenta curtii europene a drepturilor omului*. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:
Barbateanu, V. (2006). Dreptul de asociere in jurisprudenta curtii europene a
drepturilor omului. Iasi, Romania: Lumen.

1. Importanța garantării dreptului la asociere în cadrul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

Cristalizate mai întâi în plan filosofic și devenind, mai târziu, pe parcursul istoriei, obiect al ideologiilor politice, drepturile omului au fost, în final, transpuse în norme de drept. Au fost definite, în doctrină, ca „ansamblul de norme juridice internaționale prin care sunt recunoscute individului atribute și facultăți care îi asigură demnitatea, libertatea și dezvoltarea personalității sale și care beneficiază de garanții instituționale potrivite”¹.

Privite din perspectivă istorică, drepturile omului au fost clasificate în drepturi de primă generație, care cuprind drepturile politice și civile - acestea fiind primele care s-au impus în cadrul luptei împotriva absolutismului feudal - și drepturi de a doua generație, apărute ulterior, care cuprind

¹ Corneliu Bîrsan – “Convenția europeană a drepturilor omului – Comentariu pe articole, vol.I, Drepturi și libertăți”, Ed. All Beck, București, 2005, p.14

drepturi economice, sociale și culturale. Se mai vorbește, în literatura de specialitate, și despre drepturi de a treia generație, așa numitele drepturi de solidaritate, care ar cuprinde dreptul la pace, dreptul la dezvoltare, dreptul la un mediu înconjurător sănătos etc.² Având în vedere această clasificare, dreptul de asociere face parte din categoria drepturilor de primă generație, fiind un drept de natură politică.

De asemenea, întrucât o condiție *sine qua non* a exercitării dreptului de asociere o constituie participarea mai multor subiecte de drept, se poate spune că e un drept individual ce se exercită în mod colectiv. Dreptul de asociere permite individului să acționeze pentru promovarea interesului său personal împreună cu ceilalți membri ai comunității.

Dreptul de asociere constituie un element fundamental al societății democratice, în care concentrarea și interacțiunea dintre diferitele grupuri sociale este necesară pentru a permite articularea și conturarea diferitelor puncte de vedere ale cetățenilor.

² idem, p.32

Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Este de observat că libertatea de asociere vizează constituirea unei organizații dotate cu o anumită personalitate, cu urmărirea unui scop determinat și cu o anumită durată temporală³.

Având în vedere importanța deosebită a dreptului de asociere, acesta a fost consacrat în mod expres în mai multe documente internaționale, printre care Declarația Universală a Drepturilor Omului (art.20), Pactul internațional privind drepturile civile și politice (art.22), Documentul de la Copenhaga al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (art.9 para.2) sau Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (art.11).

³ Nicolas Valticos– comentariu la art.11 în “La Convention europeene des droits de L’homme”, Economica, Paris, 1999, p.420

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:
Barbateanu, V. (2006). Dreptul de asociere in jurisprudenta curtii europene a
drepturilor omului. Iasi, Romania: Lumen.

2. Protecția drepturilor omului în sistemul Convenției europene pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului

Întrucât s-a constatat că, lăsând apărarea drepturilor omului exclusiv în competența statelor, aceasta nu se poate realiza în mod eficient doar la nivel național, s-a convenit ca, prin intermediul unor instrumente internaționale, statele să își autolimiteze suveranitatea în materie, prin crearea unor sisteme de protecție internațională⁴.

Caracteristic tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului este că nu creează drepturi și obligații între state, ceea ce înseamnă că nu se aplică regula reciprocității, astfel încât nici un stat parte la un asemenea tratat nu va putea să se sustragă de la respectarea drepturilor recunoscute, sub pretext că un alt stat procedează la fel. De aceea, se spune că răspunderea statelor pentru respectarea acestor drepturi este asumată față de însăși comunitatea internațională.⁵

⁴ Corneliu Bîrsan, op.cit., p.15

⁵ idem, p.16

De asemenea, se vorbește despre subsidiaritatea protecției internaționale a drepturilor omului, înțelegându-se prin aceasta că în situația în care mecanismele statale naționale se dovedesc insuficiente sau nu au fost puse în mișcare în mod corespunzător, titularii drepturilor încălcate se pot adresa, după parcurgerea căilor interne de atac, instanțelor internaționale⁶.

Dintre acestea, în spațiul european, Curtea europeană a Drepturilor Omului este garantul respectării drepturilor omului, instituită prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Adoptată la 4 noiembrie 1950, în cadrul sesiunii de la Roma a Adunării parlamentare a Consiliului Europei, Convenția a intrat în vigoare la 3 septembrie 1953. România a semnat Convenția și Protocoalele sale adiționale în vigoare în acel moment, la 7 octombrie 1993, odată cu depunerea instrumentelor de aderare la statutul Consiliului Europei, acestea din urmă fiind semnate de Președintele României la 23 martie 1994 și ratificate de Parlamentul României prin

⁶ idem, p.16

Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Legea nr.30/1994⁷. Pentru România, Convenția a intrat în vigoare la 20 iunie 1994, data la care instrumentele de ratificare au fost depuse la Secretariatul general al Consiliului Europei.

Originalitatea sa derivă din importanța pe care o acordă statului de drept și supremației normelor dreptului. Convenția se bucură de aplicabilitate directă. Autorităților jurisdicționale naționale le revine obligația aplicării sale efective, fără a putea invoca principiul non-reciprocității. Aceasta întrucât convențiile, din momentul în care sunt ratificate de state, capătă forță juridică obligatorie.

În fapt, în caz de violare a Convenției, posibilitatea unui recurs în fața Curții este oferită atât statelor, dar mai ales, și aici rezidă originalitatea Convenției, persoanelor particulare, persoane fizice sau juridice, naționale ori străine, atunci când acestea se consideră victime (chiar dacă doar parțial sau în mod indirect) ale unei atingeri aduse

⁷ publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.135 din 31 mai 1994

drepturilor lor, consacrate de Convenție și protocoalele sale adiționale⁸.

Până la modificarea survenită prin Protocolul nr.11, mecanismul de control al modului în care statele contractante își îndeplineau obligațiile asumate prin Convenție și Protocoalele sale adiționale era realizat prin trei organe: Comisia Europeană a Drepturilor Omului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei. Astfel, Comisia avea competența de a examina direct, pe baza dispozițiilor Convenției, orice sesizare interstatală privitoare la pretensele încălcări ale drepturilor omului, precum și orice plângere individuală, în măsura în care statul în cauză făcuse o declarație facultativă de acceptare a competenței Comisiei în acest sens. Curtea Europeană a Drepturilor Omului putea analiza o cauză numai după ce fusese examinată în prealabil de Comisie. Ea putea fi sesizată de Comisie, de Comitetul de Miniștri, de statul pârât și, după intrarea în

⁸ Jean Morange - "Libertățile publice", ediția a 7-a actualizată, Editura Rosetti, București, 2002, p.123-127

Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

vigoare a Protocolului nr.⁹, de particulari. Comitetul de Miniștri avea competență jurisdicțională pentru acele cauze examinate de Comisie, în care aceasta emisese aviz în sensul existenței unei încălcări a dispozițiilor Convenției, dar nu fusese sesizată Curtea. De asemenea, avea și competența supravegherii hotărârilor Curții și a propriilor decizii, atunci când se pronunța pe fondul cauzei.

Datorită sporirii numărului cauzelor ce urmau să fie soluționate și ca urmare a necesității eficientizării procedurii prevăzute de Convenție, s-a impus reformarea mecanismului de control existent, prin înființarea unei Curți unice, având un număr de judecători egal cu cel al statelor membre ale Consiliului European, care să lucreze în comitete și în camere. Acest lucru s-a realizat prin Protocolul nr.11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998. Dispozițiile acestuia instituie o Curte unică Europeană a Drepturilor Omului, cu activitate permanentă, ale cărei formațiuni de judecată sunt: comitetele, Camerele și Marea Cameră. Curtea poate fi

⁹ semnat la 6 noiembrie 1990, intrat în vigoare la 1 octombrie 1994, abrogat prin dispozițiile Protocolului nr. 11, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998.

sesizată cu o cerere de către orice persoană fizică, orice organizație nonguvernamentală sau orice grup de particulari care se pretinde victima încălcării, de către una din părțile contractante, a drepturilor recunoscute prin Convenție sau prin protocoalele sale adiționale. Comitetul este competent să declare inadmisibilă sau să decidă radierea de pe rol a oricărei cereri individuale cu care Curtea a fost sesizată și care nu necesită un examen aprofundat, decizia sa fiind definitivă. Camerele sunt formațiunile de judecată normal competente să examineze o plângere individuală, dacă aceasta nu e declarată inadmisibilă de un comitet. Ele se pronunță atât cu privire la admisibilitatea cererii, cât și cu privire la fondul ei. Când o cauză aflată pe rolul unei Camere ridică o problemă gravă legată de interpretarea dispozițiilor Convenției sau ale Protocoalelor sale adiționale, sau când soluționarea unei probleme de drept ar fi în contradicție cu o hotărâre anterioară a Curții, aceasta se poate desesiza în favoarea Marii Camere, dacă nici una din părți nu se opune. În plus, a fost reglementată prin Protocolul nr.11 și posibilitatea de a ataca o hotărâre a Camerei în fața Marii Camere.

Extras din¹⁶ volumul:

Barbățeanu, V. (2006). Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Iași, România: Lumen.

Dreptul de asociere în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

În prezent, textul Convenției europene este inseparabil de importanta contribuție a jurisprudenței Curții. Convenția și jurisprudența subsecventă constituie, conform poziției Curții, ordinea publică constituțională europeană.

Drepturile politice și cele colective cad victimă, în general, primele, activității organelor statului, chiar și în cazul în care nu este unul de tip totalitar. Aceasta, deoarece este un lucru știut că cei ce opun rezistență măsurilor guvernanților sunt în primul rând asociațiile, sindicatele, partidele politice libere, presa independentă. De aceea s-a impus necesitatea garantării și protejării lor la un nivel cât mai înalt.

Extras din¹⁷ volumul:

Barbateanu, V. (2006). Dreptul de asociere in jurisprudenta curtii europene a drepturilor omului. Iasi, Romania: Lumen.

Eqpvkpwctgc "ceguvwk" xqnwo "q" rwvg k
volumul de pe

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw "fkp" nkdt tkkng "pqcuvtg" r

Conținutul acestui volum nu
reprezintă în mod necesar
punctul de vedere al Editurii
Lumen sau al finanțatorilor

Publicat cu finanțarea:

media
LUMEN
www.EdituraLumen.com

www.EuroMarket.ro

Design, Prints, Web sites
E-commerce applications